

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijapyyntö/teema: kilpailuoikeudelliset näkökohdat ja niiden valvonta

HE 17/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle rajat ylittävää sähköistä tunnistamista, luottamuspalveluita ja eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevaa EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Esityksen mukaan Digi- ja väestötietovirastolle (DVV) säädettäisiin tehtäväksi tarjota eIDAS-asetuksen vaatimukset täyttävä eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakko Suomessa.

KKV toteaa, että eurooppalaista digitaalista identiteettiä koskevassa eIDAS-asetuksessa ei säädetä yksin- tai erityisoikeuksista, joten asetuksessa tarkoitettuja lompakkosovelluksia voivat tarjota julkisyhteisöjen ohella myös yksityiset yritykset ja yhteisöt. Näin ollen on tärkeää varmistaa, että yksityistä lompakkotarjontaa ei kansallisilla toimenpiteillä suljeta pois ja että myös potentiaalinen kilpailu huomioidaan. Kuten KKV totesi lausunnossaan hallituksen esitysluonnokseen¹, eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakkosovelluksissa on toimintoja, jotka voivat kuulua olemassa oleville hyödykemerkkinoille. Myös hallituksen esityksessä todetaan, että lompakkoon liittyviä toiminnallisuuksia tarjotaan nykyisin yksityisen sektorin palveluntarjoajien toimesta markkinoilla.

Vaikka esityksessä ei rajoiteta muiden toimijoiden mahdollisuutta tarjota eIDAS-asetuksen mukaista lompakkoa, esityksessä viitatus valtiovarainministeriön selvityksen mukaan yksityistä lompakkotarjontaa ei olisi syntymässä lähitulevaisuudessa. Esityksessä todetaan, että tavanomaista markkinatoimintaa ei olisi ja tarjolle ei tulisi määräjassa sellaisia lompakoita, jotka täyttävät muutetun eIDAS-asetuksen vaatimukset. Näin ollen esityksen mukaan kyse olisi markkinapuutetilanteesta ja lompakon tarjoamista koskevan eIDAS-asetuksen velvoitteen noudattaminen varmistettaisiin säätämällä DVV:lle tehtäväksi tuottaa eurooppalainen digitaalisen identiteetin lompakko.

KKV pitää sinänsä myönteisenä, että esityksen kilpailuoikeudellista analyysia on jatkovalmistelussa muutettu siten, että eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon tarjoaminen säädettäisiin DVV:n tehtäväksi markkinapuutetilanteen takia ja koska asetuksen mukaisessa määräjassa tarjolle ei tulisi muita asetuksen mukaisia lompakoita. Mikäli kuitenkin markkinapuute poistuu ja lompakkotarjonnalle syntyy Suomessa kilpaillut markkinat, tulee varmistaa, että DVV:n lompakon tarjonta ei vaaranna markkinoiden kilpailuneutraliteettiä.

Esityksessä todetaan, että tarkoitus ei ole poiketa kilpailulain (948/2011) 4 a luvussa säädetyistä Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimivallasta. Näin ollen KKV pitää toivottavana, että lain perusteluissa selvennettäisiin, että

¹ [Lausunto luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisestä tunnistamisesta, luottamuspalveluista ja eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä annettua EU:n asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi - KKV](#)

markkinapuutteen poistuttua DVV:n lompakon tarjoamiseen sovelletaan kilpailulakia ja DVV:n tulee siten lompakkoa tarjotessaan ottaa huomioon kilpailulain edellytykset kuten kirjanpidon eriyttämisvelvollisuus, jotta toimintaa ei ristiintuettaisi DVV:n verorahoitteisesta toiminnasta.

KKV pitää myös tärkeänä, että markkinapuutteesta riippumatta laissa tulisi säätää DVV:lle markkinaperusteisen hinnoittelun vaatimus, kun DVV tarjoaa lompakkoa tai siihen liittyviä palveluja, joita myös yksityiset toimijat tarjoavat tai voisivat tarjota (siltä osin kuin eIDAS-asetus sallii maksujen perimisen lompakkoon liittyvistä toiminnallisuuksista, kuten sähköisestä allekirjoituksesta oikeushenkilöille tai ammatillisiin tarkoituksiin).² Esityksessä viitatus valtiovarainministeriön selvityksen mukaan digitaalisen identiteetin lompakoita koskevat markkinat ovat kehitymässä ja ministeriön teettämään markkinatutkimukseen osallistuneilla toimijoilla oli yleisesti kiinnostusta lompakoiden kehittämiseen pitkällä aikavälillä. Näin ollen DVV:n lompakkotarjonnan markkinaperusteisesta hinnoittelusta säätäminen osaltaan turvaisi yksityisen tarjonnan syntyminen mahdollisuutta säilyttämällä markkinoille tulon liiketaloudelliset kannustimet.

Peter Karlsson
johtava asiantuntija

² Hallituksen esityksen (s.85) mukaan digitaalisen identiteetin lompakon toiminnallisuudet ovat vastaavia, kuin markkinoilla jo tarjolla oleva vahva sähköinen tunnistaminen ja hyväksytty sähköinen allekirjoittaminen.